

מנחה של קבלה
מנחה: ציון יצחק זצ"ל

שלוש עשרה מדות, כי רש"י דבר בקצרה בפרושן.
והתוספות פרק קמא דראש השנה (י ב ד"ה שלש) עם
הגה"ה של תוספות שם האריכו בפרושן, אכל צדון
אינו ככל הצרך.

סדרבן ציון יצחק זצ"ל
אשרינו, בשאנו משכימים ומעריכים, בבתי
כנסיות, וכבתי מדרשות, ומיחדים שמך בכל יום
תמיד, ואומרים פעמים באהבה:

רבי ישמעאל אומר, בשלש עשרה מדות התורה נדרשת (כהן):

שמע ישראל, יי אלהינו, יי אחד:

סדרבן ציון יצחק זצ"ל

סדרבן ציון יצחק זצ"ל

סדרבן ציון יצחק זצ"ל

חקנו לומר ברייתא זו רבי ישמעאל שכתובה בתחלת ספר תורה כהנים הוואיל ורוב מצות
שבתורה כהנים נדרשים כמדות הללו, ולפיכך נחשבה בתלמוד. כרי שיצא בה אדם די
חובתו שאמרו (קידושין ל). לעולם ישלש אדם שנתיו שליש במקרא במשנה בתלמוד. וגם
לפי שאין בה מחלוקת כמו במשנת איהו מקומן ועל פי דרך הסוד המדות הללו רומזות בייג
מדות החמשים ותקוני אר"ך יעוין כתבי אר"י:

ועלו מושעים בהר ציון לשפט את הר עשו,
והיתה ליי המלוכה:
והיה יי למלך על כל הארץ,

ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד:
(והצדקה כתוב לאמר: שמע ישראל יי אלהינו יי אחד)

סדרבן ציון יצחק זצ"ל

ק"ש סדרבן ציון יצחק זצ"ל

ד) ענין ב"ש, בהגיעך אל ב"ש, תקום
מעומד כמשיית, וגם תאחז בידך הימנית, שני
הציציות של הטלית, אותם שהם כנגד פניך.

להודות לך וליחודך באהבה, ולאהבה את
שמך. ברוך אתה יי, הבורח בעמו ישראל באהבה.

קריאת שמע

ואחזו שתי ציצית שלפניו בשעת אמירת ברוך שאמר, ולאחר גמר ברוך שאמר ינשקם.

סדרבן ציון יצחק זצ"ל

קריאת שמע

בברוך שאמר ספוררים הי"ג מדות של רחמים
הנה מנרוך שאמר עד מלך מהולל בתשבות הנה הוא י"ג כרוכים, (עני י"ג מדות של
רחמים), ברוך שאמר והיה העולם אל"ל. ברוך הוא, רחום. ברוך הוא לומר ועושה,
ומנו"ן. ברוך גור ומקיים, אל"ך. ברוך עושה נראשית, אפי"ס. ברוך מרסס על הארץ,
ור"צ חס"ד. ברוך מרסס על הגדות, ואמ"ת. ברוך משלם, נו"ר חס"ד. ברוך מי
לעד, לאלפי"ס. ברוך פודה, נושא עו"ן. ברוך שמו, ופס"ע. ברוך אמה ה' אלהינו,
ומט"א"ה. ברוך אמה ה' מלך, ונק"ה. (פע"ם שער המדות פ"ד)

שמע ישראל, יי אלהינו, יי אחד:

סדרבן ציון יצחק זצ"ל

ונאמר, והיה יהוה למלך
על כל הארץ, ביום ההוא
יהיה, יהוה אחד ושמו אחד:
ובתורתך כתוב לאמר שמע
ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד:

סדרבן ציון יצחק זצ"ל

סדרבן ציון יצחק זצ"ל

יגדל. הסיכ הזה חשוב הוא תא"ר. ויסקודו על יקודי
האמונה שלאוי שיקנע האדם בלבו. וכס י"צ
מקיים כהמתים ב"ג נמים מתחזות אל"ו. ומעט
כאלטניס סס מוכיח גדולה נאמונה פ"י. ותמונה
האחרים הם בנת נאמונה הנת:

ב תקנו טרבה קודם פסוקי דומרה ואחרים הברכה
הקדומה היא ברוך שאמר וצריך לאמר בנינו
ובנעיסה כי הוא שיר נאה ונחמד וכתוב בספר היכלות
ש"ש בו פ"ו היכות וסימנך ראש כהם פו [מור] ויש בו
י"ג פעמים ברוך כנגד י"ג מדות להמשיך ברכה מכל
מדה וטרה ועוד משום דבפסוקי דומרה יש י"ג עניני
שבח והיינו הדוד ומסורך לתודה ופסוקי יהי כבוד ואשרי
וחמשה מוטרים דהללויה וברוך ה' לעולם אמן ואמן
ויברך דוד וברות ושרת הים הרי י"ג ובנגד חקנו י"ג
פעמים ברוך [ג"ל] ואומרים ברוך שאמר מעובר אפילו
ביחיד ואומרים בפה עמי ולא בפי וחותרים בהשבות
התי"ז בחיריק [מג"ל סק"א] ואומרים ונגדך ונשבתך
ונפאריך ונמליכך ונוכיר שמך מלכנו אלהינו ובמחרים
נרפס ונוכיר שמך ונמליכך מלכנו ואיני כן דזה דנהנה בי"ז
שהיה סנד להמשיך ונמליכך למלכנו ומעה כזה דעיקר
הנמחאות הישנים כן היה כמ"ש [מעיו"מ בס"ס דברכות
ג"ל לוח י"ז] וכן הוא הנמחא הספדיח וכן עיקר
והנהנים לתפס ב' ציצת:

סדרבן ציון יצחק זצ"ל

יש ושלש עשרה עקרים הם יוצאים משלש עשרה
מדות, מכל מדה ומדה יוצא עקר אחד.
וקדם באור ענין זה, צריך אני להקדים פרושן של

מסכת סוטה ס"א ק"א

כל החמשה עשר שקחים שקיישתבח מן שיר ושקבה עד קמחה וזהו קמד שלא להפסיק ביניהן. והפסיק עגשו גדול, אכל אין צריך שיהיה בנשימה אחת [חיי אדם (חיי כלל י"ח ס"ד) בשם הגר"א (מסכת ר"ב לא), וכן כתב הגאון רבי יעקב עמרין (בסידורי, בהלכות שקדים ושבת), וכן משמע בזהו תרומה (חייב קלב), ולא קהש"ה (פסי תמיד פ"ק ט"ז מצה לה):

ס"א ק"ב

ד וזהו קמד שיאמר י"ג שקחים שקיישתבח מן שיר ושקבה עד וימלכות קלא הפסק. אכל אין צריך שיאמר בנשימה אחת (הגר"א, וכן משמע בזהו תרומה דף קל"ג, והפסיק בה עגשו גדול קמד (סימן נ"ג):

לובר בק"ג

צט) כיון דמטי ביני לישתבח, נטל קביה ההוא כתר, ושיי ליה קמיה, וכיי שריאת לאתקנתא למימי "קמי" מלכא עלאה, ואצטרך לאכללא לה, ג) בתליסר מכילין, דרחמי עלאי, דמנהון אתברכתא אינן; תליסר בוטמין "עלאין, כדאי, ג) נוד וכרובים קנה וקנמן וגו', והכא אינן, שיר, ושבתה, הלל, חמרה, עון, וממשלה, נצח גדולה, וגבורה, תהלה, ותפארת, "קדושה" הא "תריסר, ולבתר לחברא לה. בהדיהו, ולומר ומלכות, והוה תליסר. בגין דאיהי מתברכא מגיהו. ק) ועל דא אצטרך, בשעתא דאתכלילת ביניהו, לשוחא לבא דרעותא, "בהאי, ולא לישתעי קלל, ולא לפסוק ביניהו. ואי פסיק ביניהו, מתחת גופי כרוביאי נפיק חד שלהובא, וקארי בחילא ואמר, פלניא די פסיק בצותא דקבריה, ישתעי ויתמסק, ולא יחמי בצותא דמלכא קדישא, כדאי "ובל יראה באותה, בגין דאלין תליסר אינן בעת יי.

אלובר בק"ד

הקטנה בדרך מתפלל תפלה זו (בבבוח כט, א) שהיא מעין שלש עשרה ברכות אמצעיות של שמונה עשרה, ואומר תפלה שלש ראשונות,

ש"ך חכ"ה ש"ך אלו ס"א ק"ג

ק יהיה כד זכיה לומר בישנה אלא דנינו הקודם מן בעל חמ"ס ק"ש ז"ל: שמעתי וחד בבין קרן הספלה שסוף מוכן עד כדי טולמות אינינו כהוא ריה של יאמר יחסי ציחק יחד ייסלנך וכי תכ מונה שם י"ג טעמים דהיינו ריה של יחסי ציחק וכי נפש שירדו למלרס דהיינו ספי של פיר ושכיה על גביסן דכירי כח של יאמר א: כי של ייסלנך וסמקי כח עילס סחמון רלרס עילס כחלכיס ונרלס כח עילס הכלות: אללס כח עילס כחללית בניה בכל כל גציה שירד וכמנן סמס נר לוחץ כר קצ פיס צין כר נר נרלס כחללית קר נרלס כילס הכלות דיה עד עילס החלכיס צין נר עילס סחמון; וכן כח מקדנ ספלה עד צ"ס כח לרך ליסר ונהבלות נפשו מן עילס החמון נטולס החלכיס יחאו שם צן ינחך טלמנ עד נכנס ילך חיר לרן לרעלות כעילס החלכיס: עילס הדבליח וננכנס זלר חיר עד סמס לרן להעליח עילס סחמון ככה קס קר ותשלם כהי כח כר עילס החללית חמס ולך לרן לישר צבל חלק כח"י חלקיס החל בכל קר סחמון עילס כחלל דהיינו אלל צחק שחור ואלל יחננס יחס מישך קרייה ככיי כרל"ה לחסן דנה שנה וכי צחק ככיה ונהכיל איש דליח שר של הקניה צבל חלק ונהטלמית ונפשו ח' הקיס חמס וליח שמו ח' צין להכילל טעמס עברה טעלל סבל וחלכיס חיר מהעלה לנהי מלחית צנחא כר שטעל פוק ערנו יחור וכי ילך חקייקן נעליס לנעמ לחר ספלה נהיט ישראל וכי ולך נכסו חקייקן לישר סדי קידס צרך טלמנ דכ"ס של קר הרור דהיינו יחסי ציחק ינחסי יח"ל ילני נשיחון צנחמלרל שם צין ולך ח"כ שם חקייקן וי"כ לופרס כירי קידס צרך טלמנ:

מסכת סוטה ס"א ק"ב

וכן עושין בסוף שירת הים כופלין לה' ימלוך לעולם ועד להזכיר שבו נשלמה השירה והפסוקים שאומרים אחריה אינם מן השירה וי"א שסעות הוא ביום כי הם כאומרים שמע שמע שמשתיקין אותו. ולפי זה מה שנהגו בכמה מקומות לכפול פסוק שמע ישראל בימי תחנונים קשה אלא שי"ל דכיון שפנהג אבות הוא מכמה דורות מוכחא מילתא שלא לכתת ב' רשויות הוא ואין חוששין לכך. וכן הטעם גמי בפסוק ה' הוא האלהים:

מסכת סוטה ס"א ק"ג

פסוקי חזמרה בקול רם. כוונה בפסוק פותח את ידך. מנהג אשכנזים לסיים בסוף השירה ובתורתך כתוב שמע ישראל וכו'. אין אומרים פסוק כי בא סוס. מותר להרבות בשבחי ה'.

מסכת סוטה ס"א ק"ד

בירך דוד אמר פסוק ויברכו שם כבודך. ובשירת הים אתר פסוק ה' ימלוך אמר התרומם ה' מלכותי וכו', ופסוק כי בא סוס פרעה וכו', ואחרי ביום העומ יחיה ה' אתר ושמו אתר אמר העומ כמו שהוא בספורים, ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל וכו'. ואמר כי הכונה הוא לפי פירשי שפירש בתומש (וכ"ס ג) על ה' אלהינו ה' אתר, ה' שהוא עתה אלהינו ולא אלהי האומות הוא עתיד להיות ה' אתר, כמו שכתוב כי אז אהפך וכו' ולקרא בשם המיוחד. ולפי הפירוש הזה שפירש שייכות לוטר על מה שסיים והיה ה' למלך על כל הארץ וכו', וע"ז אתר אומרים ובתורתך כתוב לאמר כי עתיד להיות קן כי יהיה ה' אתר וכיון כל העולם אתרונו, וקבלו עליהם על מלכותו יהפך שמו.

מסכת סוטה ס"א ק"ה

ויש להעיר שמצינו עוד מקומות בתפילה שמרמזים לכונת הספרי הנ"ל, והוא מה שתקנו לומר בתפלה בסוף פרשת השירה והיה ה' למלך על כל הארץ וגו' ה' אחד ושמו אחד, ובתורתך כתוב לאמר, שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. מבואר מנוסח זה שהפירוש הפשוט בשמע ישראל הוא עפ"י פסוק זה ביום ההוא, והיה ה' אחד ושמו אחד כמ"ש בספרי. ואותו הדבר נשנה בסוף התפלה אחרי תפילת עלינו שמסיימים והיה ה' למלך על כל הארץ וגו' ה' אחד ושמו אחד, יש נוסחאות בסידורים שמוסיפים ג"כ ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד.

מסכת סוטה ס"א ק"ו

ארכשע צרופי המלוי של שם הקריה הם: שם ערב הוא שם הקריה במלוי ירדן: יד ה' ירד ה' - 72. שם ס"ג הוא שם הקריה במלוי משלב: יד ה' ירד ה' - 63. שם מיה הוא שם הקריה במלוי אלפי: יד ה' ירד ה' - 45. שם בן הוא שם הקריה במלוי יהיה: יד ה' ירד ה' - 52.

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו אות תרומתי וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת ויתבלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים וערת תחשים ועצי שטים ושמן למאור בשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים ואבני שיהם ואבני מלאים לאפר ולחשן

חמשה עשר (כ"א) כרומה אל א-5 עקב

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת (שמות כה, ג-ב)

אפשר להעמיד ולרמוז בפסוק, כי צמנה בו התורה הקדושה דרכי עבודת התפלה. שהיא בבחינת 'תרומה', על פי דברי חז"ל (ברכות ה) שהתפלה נקראת 'דברים העומדים ברומו של עולם' - ושלש תפלות הן. והגדול נאמר בפסוק שלש פעמים תבת 'תרומה'. והנה בפעם הראשונה נאמר 'לי תרומה'. והם האותיות בגימטריא 'היא ערבית' (698). בפעם השנייה נאמר 'את תרומתי'. בגימטריא זו היא תפלת השחרה עם המבות והכולל (1,457). ובפעם השלישית נאמר 'האת התרומה'. ומבות 'זאת התרומה' עם הכולל בגימטריא זו תפלה של מנחה במנחה' (1,065).

כתב רבנו הארי הקדוש ד"ע (שער הכוונות דרושי כוונת העמידה ג), כי י"ג תקוני דיקנא מכונים כנגד י"ג מדות של רחמים. והתקון הראשון והעליון הוא בבחינת 'א-ל' והוא מתפשט בכל שלשת העולמות: 'א-ל א-דני שונה בעולם העשיה, 'א-ל תהיה' בעולם היצירה, 'א-ל שד' בעולם הבריאה. שלשת השמות. 'א-דני תהיה שד'. ראשי תבות א"ש. כל העולמות נהגים בתפלת שחרית - כמבאר בכתבי רבנו הארי"י (שער הכוונות דרושי תפלת השחר א), כי עד ברוך שאמר הוא עולם העשיה, עד יוצר אור הוא עולם היצירה, מיוצר אור עד סיום ברכת אבות הוא עולם הבריאה ושאר תפלת העמידה הוא עולם האצילות - ונרמזה עבודה נשגבה זו בזמאמר הכתוב 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו'. כאשר תבת 'איש' רומזת לקבלה עולמות שיש להם נדיבות לב ונחת רוח בהעלאת ניצוצות הקדושה מהם לעולם האצילות. הוא פסים ואמר 'תקחו את תרומתי'. כי הידר רומזת לעולם האצילות, שכן ארבעת העולמות נרמזו בארבע אותיות שם ה"ה ועולם האצילות בי"ד.

בכל יום בתפלת שחרית אנו מוקרים נפשנו על קדושת שמו 'תברך בשני מקומות - בפסוק ראשון שבקריאת שמע ובנפילת אפים. כמבאר בהרחבה בכתבי רבנו הארי"י ושייח' הכוונות קריאת שמע ה), כי נפילת אפים היא בסוד המיתה, וכאשר נחשבים כמתים הנוגעים מעלים נשמתנו בסוד מ"ין נוקבין, והוא המזמור של נפילת אפים (תהלים כה) 'לך אלהי ה נשתי אשאי', ואלו בקריאת שמע היא מסירת נפשנו להריגה על קדושה ה'. הוא שנגמז במאמר 'תקחו את תרומתי' - 'תרומתי' נטריקון 'תרי מוח', כי העלאת מ"ין נוקבין היא בכחו של שתי בחינות מיתה שבתפלת שחרית.

לא בחנם נרמז עקרה של תפלת מנחה, שהיא בזמנה. כרמז לעיל בתבות 'זאת התרומה' העולות במנחה זו הפלה של מנחה בזמנה, מפני ששערת המנחה היא שערת דינים וגבורות ורח"ל מהגבר הקודש, ובזו העת יצמד אדם להתפלל ולהתחנן לפני השי"ת, לעורר רחמים ולמסוק הדינים, ולכן נקראת 'תפלת מנחה ולא 'תפלת הצהרים', כי עקרה להביא מנוחה בשכחו הדינים.

והנה, כנגד זמן המנחה שהוא עת של תגברת הדינים, בשבת קדש שערת המנחה היא עת רצון שאין דגומתה, ולכן הקנו להגיד באותה שעה פסוק (תהלים סו ט) 'ואני תפילתי לך ה עת רצון'. ושורת הדן נתנת, כי אותה שעה שהדן קשה בה בימות החל, היא השעה הקשורה לרבי רחמים ורצון כיום שבת קדש. שלשה צדיקי עולם - יוסף הצדיק, משה רבנו ונדו המלך - התפללו באותה שעה, להודיע חבתם לפני המקום, ולכן מזכירים צדיקי הדן בשלשת פסוקי 'צדקה' כדי להוסיף זכותם לשערת הרצון והרחמים. איבא, רק מי שפוקפדי בימות החל של תפלת מנחה בזמנה הוא ששעמד לו שערת הרחמים בעת הרצון בשבת קדש.

כי התאמץ בימות החל לשכר את הגבורות והדינים ולכן יזכה לשיעור רצון בשבת קדש. אך מי שלא טרח בערב שבת, לא ימצא עת רצון בשבת קדש וגם שלשת הצדיקים לא ימליצו טוב בעדו. ולכן, כפאר נמנה התורה חשיבות תפלת מנחה בזמנה, שמכה ואמרה 'האת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת', לרמוז על שלשת הרועים שנסתלקו באותה שעה - כי "זהב" בגימטריא 'נדו' (14), "כסף" עם הכולל בגימטריא 'הוסף' (161), "נחשת" רמז למשה רבנו, על פי המבאר בדברי רבנו הארי"י (שער הגולגוליס הקדמה כט) שהיה גלגול נח ושת.

פירוק סופר - כרומה אל א-5 עקב

התפלה, כונה חז"ל (תענית ב) "עבודה שבלב". כי אם מתפלל אדם בהוצאת דברים מפיו בלבד ולבו כל עמו, בלא שיצטרף פננת הלב, אין תפלתו עושה רשם ואינה מתקבלת.

שמן למאור בשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים ואבני שיהם ואבני מלאים לאפר ולחשן

עוד אמרו חז"ל (ברכות ה) שהתפלה נקראת 'דברים העומדים ברומו של עולם', דהיינו שלמרות שהיא 'דברים' היוצאים מן הפה בלבד, אף על פי כן פעולתה מגיעה עד שמי שמים והיא מרוממת את השכינה הקדושה בעולמות העליונים, מוכן אפוא, כי אם תכלית התפלה הנה בפעולתה הנשגבת במרומי מרומים, אין זו בלבד באמירת גסח התפלה בפה ובהקבצת שחצרי פננת הלב.

הוא שאמר הקדוש ברוך הוא למשה רבנו שידיבר ויורה דעה את בני ישראל, 'תקחו לי תרומה'. שיצדעו כי התפלה שהם מדברים בה פניהם היא 'תרומה', שהיא עומדת ברומו של עולם, ולכן אין זו באמירת הדברים בפה אלא 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי'.

ראשי המבות 'תקחו לי תרומה מאת כל' הם 'מלכות', להורות על פעלת התפלה שהיא מרוממת את שכנית צנוג, ספירת 'מלכות', לנשאה ולרוממה מעולם העשיה לעולם האצילות. והנה בכל עולם יש עשר ספירות, וכל ספירה יש בה שתי בחינות - חיצונית ופנימית. וכתב רבנו הארי"י הקדוש ז"ע (שער הכוונות דרושי תפלת השחר ג), כי בתפלת שחרית מתעלית פנימיותו של שלש הספירות העליונות - קתר חכמה ובינה - שבכל עולם ומגיעות לדרגת חיצונית של העולם שלמעלה ממנו. דהיינו, הפנימיות של כח"ב מעולם העשיה נעשות חיצונית של כח"ב מעולם היצירה, והפנימיות של כח"ב מעולם היצירה נעשות חיצונית של כח"ב מעולם הבריאה. נמצא, כי בכל עולם יש שלש עשרה ספירות, שכן נותרו בו עשר הספירות של החיצונית ונוספה עליהן פנימיות שלש הספירות הראשונות. שמה תאמר כי עולם העשיה אין למטה ממנו שחגלגלה אליו שלש הספירות העליונות בחיצוניתו, מקל מקום עולה אליו יצוץ קדוש בבחינה זו, כמבאר בדברי רבנו הארי"י. מהאי טעמא, תקנו חכמים בסדר התפלה שבכל אחד מחלקיה - המקבצים כנגד העולמות - יזכר מנן שלש עשרה. בריחא דרבי ישמעאל על שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן כנגד עולם העשיה, שלש עשרה מבות ברוך שב'ברוך שאמר' כנגד עולם היצירה, שלש עשר שבחים שב'ישתבח כנגד עולם הבריאה, ושלש עשרה ברכות אמצעיות שבתפלת העמידה כנגד עולם האצילות. צא ומנה דברים שהזכור בכתוב על תרומת המשכן, והנה שלשה עשר מינים הם: זהב, כסף, נחשת, תכלת, ארגמן, תולעת שני, שש, עזים, עורות אילים מאדמים, עורות תחשים, עצי שטים, אבני שהם ואבני מלואים. שכן, כאמור, רמז הכתוב אודות חשיבות התפלה ומעלתה שהיא פועלת בעולמות העליונים, ופעולתה היא בשלש עשרה הספירות כמבאר. קדי שיהא אדם ראוי שתפעל תפלתו תכלית נשגבה ומרוממת שכוו, אין זו בהוצאת הדברים מפיו ואף לא בכוננת הלב בשערת התפלה, ומטבע טבעו חכמים בלשונם (ברכות טו):

"לא כל הרוצה לטל את השם יבוא ויטל", כי דברים שבקדושה צריכים גוף קדוש ומחשבה קדושה וצויבת העברות ודבקה בתורה ובמצוות, ואז יוכל אדם לזכות שמעשיו יגרמו לבנין הקדושה למעלה על ידו ותשרה השכינה במעשי ידיו - כלומר, שהשקראת השכינה בעולמות העליונים חכוך בכח מעשי ידיו, והפחוב מורה ומזהיר: 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', שישמשו עצמם עד שנגופם יהיה בבית מקדש, ותשרה שכינה בתוכם ממש, ואז יוכלו לחולל גדולות ונשגבות בשמי מרומים. "ככל אשר אני מראה אותך את מבנית המשכן", הוא עולם האצילות, "ואת מבנית כל כלי" הם עולמות כ"ע שהם משמשים ככלים לעולם האצילות, "וכו מעשיו" - כי רק בהתקדשות הקדושה מעלוא, בזכות הגוף מקל סיג ופגם ובהתקדשותו אל הקדושה, אז יוכל אדם לפעל במעשיו רוממות לשכינה הקדושה. (מיתווי חתום, תרומה)

אננת ערקת פנת אא קדם

אכן יתבאר, דהנה שמו של אדם הוא השליחות שעבוד נשתלח לזה העולם, וכאריא ניתן לו שם כפי שליחותו המוטלת עליו לפי שורש נשמתו. וכמו שאמר המלאך ליע"א "למה זה תשאל לשמי" ופירשי: כי שמותינו משתנים לפי השליחות. ופעם א' בא חסיד א' לבעל חיי הרי"מ לשאל איזה שם יתן לבנו. והשיבו, דכתב הארי"י הק' שהאב בשעה שקורא שם לבנו הוא מכוון ברוח"ק לשם הניתן בשמים לנשמה זו לפי שרשה. וא"כ למה אבטל ממך הודמנות זו לזכות לרוה"ק, ע"כ.

וזוהו ענין מה שמוכא בשלי"ה הק' שיאמר כל א' בסוף תפלת שמו"ע פסוק המתחיל באות

ו דחבלת וארגמן ותולעת שני, כולן של זמר היו, אלא שחלוקין נזענן. (רי"ב מרס): ועוד י"ל דלגני שהם ואגני מלואים הנשיאים הביאו, ורש"י לא קחשיב אלא מה שהלטר נדט. (גור אריה): וקשה לי דהא מנה רש"י י"ג דברים הנזכרים למשכן ואגני שהם ומילואים גם כן נזכרים, מה לי שהנשיאים הביאו, מכל מקום הניזוה היה גם כן על כולם אלא שנמקיים על ידי נשיאים. וצריך לומר דערום מחשים אינו מן החשטן הי"ג הנאים מן כל מי שגדט לו, דהרי לא היו תפשים אלא לפי שעה (רש"י להלן פסוק ה) שנבאלו לצורך המשכן, וגם על שטס אינו מן המנין, כי יעקב הכינס לצורך המשכן וזהו שיקמו אדם (רש"י סו), ונדנה אין שייך אלא נמה שהאדם יש לו לנרבו ומפרש ממנו למשכן, מה שאין כן באלו. (דברי חז"ל)

התחלת שמו ומסתיים באות כסידם שמו, חה סגולה שלא ישכח שמו ליום הדין. ולכאורה למה ישכח האדם את שמו, וכי מה ערך חקוק כ"כ כיריעת האדם כיריעת שמו. ואמנם, לפי המבואר ששם האדם הוא שליחותו בעוה"ז, הנה האיש הישר הממלא שליחותו כראוי, הרי הוא מחיה את שמו ומתקנו כפי המוטל עליו, ואזי שפיר יזכור שמו ליום הדין כששב משליחותו ומגיד שקיימה כראוי וכהגון, ושמו נאה לו והוא נאה לשמו. משא"כ הרשע שאינו שם על לבו שליחותו, ואין מחשבתו כלל עליה, הרי אינו מחיה את שמו ומסתלק ממנו וישכחהו ליום הדין. ולכן כשמסיים אדם את תפלת שמו"ע, שאז (כפי המבואר בחז"ל ובשוד"ע) הרי האדם כעומד לפני המלך, ואז הוא עומד בשמים לפני כסא הכבוד והוא נמצא בעולם האצילות. וע"כ טרם שעקר את רגליו לרדת לזה העולם צריך שיזכיר פסוק הכולל את שמו, כדי שיזכיר עצמו שליחותו המורשר בשמו טרם ירדתו מכסא הכבוד לעוה"ז.

מסנת האמן - קרומה אפיר יעקב א"י קב"ד

אקשר להוסיף ולקדמו. כי תבת "התרומה" יכולה להחלק לשתי תבות - קמו נכתב 'תרומה' 'תרומה' - והרי לנו ארבע תרומות שהוקדו בקתוב ושלשה עשר מינים. לקדמו על ארבעת העולמות שקל אחד מהם נצטפה בן שלש עשרה ספירות. (מחשוף הלבן, תרומה)

מ"ו קרומה כה"ב

ואחת תרומת המשכן נדנת כל אחד ואחד (יהושע) שקלים פ"א ה"א, מגילה כ"ט). י"ג דברים האמורים צענין, כולם הוצרכו למלאכת המשכן או לצעדי כהונה כשמתקדק בהם:

מ"ז קרומה כה"ב

מ"ח קרומה כה"ב

התרומה וגו'. שלשה עשר נדנות מונה כאן שנדנו ישראל במשכן, וכנגדן מנה יחזקאל (מ"י) י"ג דברים שעמיד הקב"ה להביאם ישראל לעמיד (תנחומא ה):

מ"ט קרומה כה"ב

ו שכן לפימור. תימה שכל הפרשה נזכרי צנין חוץ מפסוק זה שהוא צורך שלתן גטוה ואינו אומר חטים ללחם הפנים וכבשים לתמידין ועצים למערכה, ויש לומר ששלשתן צורך צנין הן, שמן המשחה שבו נמשחו ונמקדשו כל כלי המשכן, וקטורת נמי שכן דרך מלכים שמבשמים להם הבית קודם שיכנסו לתוכה, וכל שכן לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, וכן מנינו שעל ידי הקטורת שכינה נראים דכתיב ונסה ענין הקטורת (ויקרא טו יג) וכתיב כי צענין אראה (שם טז ג), ושמן למאור שכן דרך המלכים להדליק נר לפניהם קודם שיכנסו לבית. ואף על גב דלאו לאורה הוא צריך, מכל מקום הוא כבוד של מעלה:

מ"י קרומה כה"ב

כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף-עשיתיו:

מ"א קרומה כה"ב

וי'דגו לרב בקרב הארץ (בראשית מח, טז)

ארבעה צדופים יש לשם הנ"ה האלו הם: שם ע"ב (מלוי יד"ו). דהיגו: יד"ה. ה"י. ה"י. ה"י: שם ס"ג (מלוי יד"ו). דהיגו: יד"ה. ה"י. נא"ה. ה"י: שם מ"ה (מלוי א"ל"פ"ו). דהיגו: יד"ה. ה"א. נא"ה. ה"א: ושם ב"ן (מלוי ה"ה"ו). דהיגו: יד"ה. ה"ה. ה"ו. ה"ה. ארבעת הצדופים עולים יחדיו ר"ב.

בא יעקב אבינו ונרמז בבקרתו, כי סבת רבוי בני ישראל בקרב הארץ היא כדי לקרב יצוצות הקדושה של ארבעת השמות כי רבים הם עד אין קץ ואין מספור. כי רפ"ח יצוצות הן בבחינת אבות' ויש להם 'תולדות' לאין ערוה ושעור. הוא שאמר "ידגו לרב" - "לרב" אותיות ר"ב, כי זו תכלית הרבוי שיעלו יצוצות הקדושה ויתקונם. (שש"י תשובה, מאמר טז)